

Naročnina: doma na skti-
pni naslov mesečno 2 D.,
na posameznega 2 Din.
50 par.

V inozemstvo mesečno
6 Din. Z M. Listom, M.
Ogracekom i kalendarom
letno 100 Din.

Plačati se mora bar me-
sečno naprej.

Štev. položnice 11806.

Rokopisi se ne vračajo.

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Vredništvo v D. Lendavi
hš. 67, uprava v Črensov-
cih, Slov. Krajina.

Cena oglasov:
cela stran 800 Din., pol
strani 400 Din. i tak niže.

„Poslano“ i med tekatom
vsaka reč 2 Din. Mali
oglasi do 10 reči 5 Din.,
više vsaka reč 1 D. 50 p,
i oglasna taksa posebi.
Popust po dogovori.

Več svetlosti!

Svetlost nam je neobhodno potrebna za telovno življenje: v njoj vse vidimo, ona pa nam tudi lepša življenja i ga vzdržuje. Ravnotak pa nam je potrebna tudi *düševna svetlost* — ne samo svetlost vere, ki nas vodi v nadnaravno življenje, liki tudi *düševna svetlost*, štera nam pomaga spoznavati i zboljšati posvetno delo i življenje.

Človek — tak znamo i verjemo bar mi — se močno loči od neme stvări (živali) i to posebno s svojim razumom i voljo. Zato spameten človek ne živé samo za svoje telovne potreboče i vživanje, liki želé tudi *düševno živeti*. Človeči düh i razum se nadigavleta vsigdar više: radiva bi kem več spoznala, se spopünila. Človeče čütnenje bi rado bilo vsigdar bole plemenito, k dobromi nagnjeno. Da pridemo do vsigdar vekše popunosti, pa nam je nekaj potrebno, ka nam pomaga do svetlosti. Takši pripomočki so: lastivno premišlavanje, ki nas vodi do novoga spóznania, reči drugih lüdi, šteri nam gučijo; posebno pa zapisane reči, toje *knige*. Zato pravimo, da so knige jako pomenlivi pripomoček, ki nas vodi k znanji vsake vrste; ki nas vodi k jakostnoj popunosti i ki nam lepša življenje s tem, da nam kaže lepoto nature, človečega dühá i čütnjenja.

Tudi kmečki, obrtniški i delavski človek si more najti pot do vsega toga po knigi. Le poglednimo, kelko čtéjo kmetje i delavci po vseh izobraženih državaj! Poglednimo prosvetna društva v Sloveniji, kelko je v njih predavanj i knižnic, kelko člani dobroga čtéjo! Nikak ne drži izgovor, da kmečki človek nema časa za düševno delo i spopunjavanje — čtenje. Dokaz so nam vsi düševno visiko stoječi narodje.

Slovenska krajina je zavolo pripadnosti nam tujoj vogrskoj državi ne mela na žalost prilike, da bi se tudi med nami vkornilo slovensko čtenje, kak se je med drugimi Slovenci. Toti smo tudi tu čteli že od 1867 leta dale slovenske mohorske knige i sledkar naš kalendar i liste. Pa to je bilo vse premalo — posebno premalo pa je to dnes, gda se mladina v šolaj že vči slovenski. Zato je dužnost naših društva i vseh, ki skrbijo za izobraženost lüdstva, da *včijo lüdi čtetli* da *širtjo* med njimi dobre knige. Društva morajo meti stalno predavanja i razgovore, gde se razloži, kak i ka trbe čtetli. Poleg knjig, štere posojüjejo društva, pa si naj vsaka hiša, posebno gde je mladina, kupüje tudi sama knige i je naj *shranjüje* pa *spoštüje*!

Posebno primerne so knige, štere izdave Družba sv. Mohorja v Celji, ar dobite za 20 dinarov najmenje pet lepih knjig! To so najcenejše slovenske knige. Premalo naročnikov na te lepe knige je med nami. V ništernih farah, n. pr. Tišina, Sv. Sebeščan, G. Lendava, je bilo pred oslobodjenom l. 1919 več Mohorjanov, kak jih je zdaj! Pa celó niti ednoga člana. Družbe je l. 1936 ne bilo v faraj Dobrovnik, Sv. Benedikt, Sv. Sebeščan, Tišina i Veliki Dolenci!! Kak je to mogoče? To je jako žalostno znamenje naše düševne zanemarjenosti! Ali resan vsi franki i vse marke idejo na cote? Lendavska dekanija je mela 1936 leta samo 36 Mohorjanov več kak pred 35 leti! Čüdnio: je zdaj menje slovenske i krščanske zavesti med nami? Ne drži izgovor, da nega penez! Istina je, da „nema“ za knigo, to je za düševno življenje, penez i volé tisti, ki ga má za pilo, kajenje i drugo! Tudi v drugih krajinaj je stiska, pa znajo, da si zato ne smejo pritrpati pri düši, liki indri pri nepotrebnih izdatkaj. Ali nas je ne sram, da smov statistiki na zadnjem mestu i da je v sobočkoj dekaniji samo 0.7% (sedem desetina procenta), v lendavskoj pa

Našim delavcom na Belji je dano dovoljenje za brezplačni prevoz moke (mele).

Zveza Poljedelskih delavcev v Soboti naznanja svojim kotrigam-delavcom na Belji, da ji je po dugšem prizadevanji končno le uspelo dobiti dovoljenje za brezplačni prevoz moke, ki so jo naši delavci kupili in jo nameravajo pelati domo za krüh svojim številnim družinam. Dovoljenje je dano samo za 3 vagone. Delavci majo vsega okoli 5 i pol vagonov moke. ZPD je ponovno vložila prošnjo naj se dovoli brezplačni prevoz tudi za še ostala dva i pol vagona. Obstoja väpnje, da bo prošnji v kratkom ugodeno.

Zrnje, ki ga naši delavci na Belji zaslužijo obstoji iz pšenice, ječmena, ovsa, grahke itd. Iz teh razlogov delavci zasluženoga zrnja ne morejo trošiti kak hrano i ga raj odajo pa na mesto istoga kupijo melo. Tak je tudi prav. Ostali delavci v Bački, Banati i Slavoniji dobijo za plačo većinomama samo pšenicu ali kukorico pa isto kak pripravno za krüh tudi pelajo s sebov domo. Pri prevozi zasluženoga zrnja majo po zaslugi svojih voditelov, pravico do ugodnosti za znižano ceno prevoza i plačajo samo edno petino. Ta ugodnost je velikoga pomena za

našo krajino. Če te ugodnosti ne bi bilo, naši delavci ne bi mogli voziti zrnja domo, ar bi jim vožnja bila predraga, tak pa pelajo skoro vsi, zlasti takši, ki majo doma številne družine. Koliko siromaške dece čaka na te krüh! Delavci na Belji, ki zavolo zgornjih vzrokov na mesto zrna vozijo domo moko, dozda neso mogli biti deležni teh dobrot, čeravno so z zamenjavov zrnja za moko za dve tretjini zmenšali količino, ar tozadevni predpisi dovoljavajo ugodnost samo za zasluženoga zrnje, ne pa tudi za druge vžitne stvari, n. pr. moko. Tak je zah-teva za brezplačni prevoz moke popunoma upravičena. Merodajni faktorje so to tudi uvideli i prošnji ZPD. ugodili. Hvala za to ide predvsem našemi ministri g. dr. Mihi Kreki, ki se je potegüvao za naše delavce i pa gospodu poverjeniki za preskrbo pasivnih krajev pri Min. soc. politike v Beogradu. ZPD. obema gospodoma izreka naitoplejšo zahvalo za naklonjenost i veliko razumevanje, ki sta ga s tem činom pokazala za nujne potrebe našega pridnoga delavstva.

Zveza polj. delavcov.

„Krvava litija“.

Pod tem naslovom je izdana edna jako resno, pravično, stvarno pisana knižica, štera odvrže vse tiste laži, štere so protivniki vere, sovražniki denešnje vlade i borci za lastno čast i lastni žep, razširili po demonstracijah, ki so se vršile junija 19. v Beogradu proti vladi i konkordati.

„Krvava litija“ pomeni v slovensčini „krvava procesija“. Tak so nazvali sovražniki vere to procesijo, naj narod spuntajo, krvava pa ta procesija ne bila, ar procesije sploh ne bilo, nego samo zbiranje sveta, šteroga so hujskali komunisti i nešterni poslanci od protine proti kat. Cerkvi i njenom vladari, papi i konkordati. Beogradska policija je zvedila, da komunisti i sovražniki denešnje vlade ščejo napraviti, gda de se konkordat razpravlao v parlamenti, veliko spravišče proti kat. Cerkvi i proti vladi, ka to vižejo. Naj se njim namen posreči, so si na vse mogoče načine prizadevali, da pridobijo pravoslavno cerkev, dühovščino, na svojo stran. Tisti, ki prle niti mislili ne so na svojega patriarha, tisti, ki Boga niti ne so vervali, ne molili, v cerkev ne hodili, tisti lüdjé so se začeli brigati za zdravje betežnoga patriarha Varnave i nagoovorili pravoslavno cerkveno oblast, naj razglasi molitve i procesijo za ozdravljenje betežnoga patriarha. I cerkvena oblast se je dala tem leži na to napelati, ar se je bojala konkordata, šteri dovoli kat. Cerkvi, da svoje poslanstvo vrši po celoj državi, štero pravico vživa po celom sveti po Kristušovoj zapovedi. Gda je za to zvedo Ačimović, upravnik mesta Beograda, je dogovorno z patriarhovim namestnikom, metropolitom Dositejom, po sklepi svetoga sinoda prepovedao procesijo po varaši, dovalo pa, se zna, molitev v cerkvi. Sam sveti sinod, to je zbor pravoslavnih püšpekov, je skleno i upravnika Beograda obvesto, da procesije nede i da metropolit Dositej po molitvi pozove narod v cerkvi,

0.5% katoličanov naročenih na mohorske knige? — — Zdaj prihajajo nove mohorske knige med nas. Zdrá-mimo se i priglasimo se, da bomo vsrkávali lépoto, znanje, plemenitost! Dajmo mladini dobre knige v roké, da nam ne podivja, liki zraste v dobre lüdi! Vsi, ki ste pozváni, mislite na to i pridobivajte naročnike za dobre knige, ar s tem širite izobrazbo, krščansko i slovensko zavest!

naj se mirno razide, ar nede procesije. Samo procesija popoldnevi i za zdravje komikoli je najmre prepovedana po samih predpisaj pravoslavne cerkve. Cerkvena vlast je javila upravniku Beograda Ačimoviću i metropolit Dositeju je celo slovesno izjavo, da se dühovščina po molitvi taki potegne v stanovanje patriarhovo i da neide na vulico. Naj se procesija, ki jo je i cerkvena oblast odpovedala, prepreči, je upravnik mesta postavio tri kordone žandarov, dva v Krala Petra ulici, ednoga pri Kalemegdanu, da prepreči naval vnožine v glavno ulico Kneza Mihajla i proti parlamamenti, gde se je razpravlao zakonski predlog od konkordata, to je od pogodbe, ki sta jo od odnošajov med Jugoslavijov i kat. Cerkvovj sklenila Sveta stolica i Jugoslavija. Ar je bila molitev ob 5 popoldnevi, gda je do 20 jezero lüdi hodilo po glavnoj vulici Beograda, naj nahujskana vnožina ne pride v dotik s tem mirnim narodom i ga za sebov ne potegne proti parlamamenti i naj ne da prilike na strelbo, štera bi mogla vnogim nezüžnim vzeti življenje, ali je raniti, so žandarje dobili nalog, naj vnožine ne püstijo na glavno vulico. Prvi kordon žandarov je brojio 30 lüdi, drugi 40 i nieden žandar ne meo orožja pri sebi, nego samo edno kilo teško palico iz gumija. — Prvle kak so se molitve začale, se je že kričalo proti vladi i cerkvi katoličanskoj pa so se delili med narod letaki v cerkvi i zvüna nje z sledećimi napisu: „Če zglatate konkordat, znajte, da ste to zemlo dali v robstvo Papi“, „Gde si dober Hadži-Milentije, da vidiš svojega potomca, kak dela na tom, da izda srbstvo“, „Zglasanje konkordata je najvećke izdajstvo te trpeće zemle“, „Hüdobni inkvizitorje pripravljajte se za vaš vničüjoči poseo, ar se vam naskori odprejo vrata Jugoslavije“ i tak dale. Pravoslavni dühovniki so celo Marijine podobe delili z napisom proti konkordatu. Gda se v cerkvi to godi, vsaki more znati, da se tu ne šlo za molitev, nego za borbo proti vladi i kat. Cerkvi. Komunisti, ki Boga ne poznajo, so najbolje kričali proti vladi i za procesijo pa pravoslavni pop, bivši minister dr. Vojislav Janjič i nešterni poslanci protine.

Gda so molitve minole, štere so trpele samo frtao väre, je metropolit Dositej ostao tihi proti svojemi obećanj i proti sklepi sv. sinoda, pač

pa je stano v cerkvi gor prota (eš-pereš) Petrovič Milivoje i zbranoj vnožini povedao ete reči: *Na našo veliko žalost uprava mesta nam je proti vsem zakonskim predpisom predovedala to manifestacijo*, na to je pitao zbrane, dali ščejo iti v procesijo, ali ne. I z peklenskov larmov so kričali komunisti, da ščejo iti v procesijo, naj samo napravijo nered. Pobožen narod je obsodo to grdo delo i na odgovor pozvao dühovnike, zakoj se mešajo v to delo. Pomagalo pa ne nikaj. Okoli 20 dühovnikov i šabski püšpek Simeon so proti prepovedi cerkvene vlasti šli na vulico v cerkvenoj obleki z komunisti i opozicijov proti vladi, većina dühovščine, okoli 150 po številu, je pa ostala mirna pri cerkvi i odišla v stan patriarha. Pobožen narod se je tudi podao v cerkev, samo hujskaci so napunili vulico i šteli posili priti na glavno vulico skoz dva žandarskiva kordona, šteriva so predrli. A tretji žandarski kordon je zadržao narod, ar je meo puske, ne pa nücao orožja. Nišče ne bio ranjen v celoj gneči, samo šest žandarov, na štere je letalo kamenje i püšpek Simeon, ki ga je neki komunist rano, gda je teško reč vrgo na žandare, a ta je njemi na lice spadnola i ga je malo v dvema mestoma spraskala. Ar je pa bio slabotnoga zdravja, njemi je od straha slabo postalo i so ga odnesli v patriarhovo hišo, sledkar pa v sanatorij. Gda so ga v Živkovičov sanatorij pelali, so popi kričali z avtoja: Narod, razbojniki i morilci so nam bujli püšpeka. Istina je pa bila, kak je sam izjavo, da neve što ga je lüčo i da ne bio teško betežen, ar je sam odišo za par dni iz sanatorija. Sovražniki vlade so pa lagali naprej. Naslikali so ga z obvezanov glavov i podpisali pod sliko, da vmira. Eden fotograf pa, ki se je izdao za novinara tüje države, ga je pa smeo obiskati, i najšo ga je ne v posteli, nego na kanapeji kak je zdrav novine čteo.

Sledkar so zmislili, da so njemi žandarje püšpekovo kapo razbili i edno takšo kapo fotografirali, naj narod samo nahujskajo proti vladi i konkordati. A fotografija, štera kaže püšpeka Simeona, kak ga nesejo v patriarhov stan, jasno pokaže, da je mitra nepoškodovana na glavi püšpekovo. Sovražniki so neko drugo mitro razbili i fotografirali, naj narod samo vznemirjajo. Ravnotak so vküpelili razne fotografije i kak edno doljemali i prek meje pošilali, naj izgleda, ka vlada preganja pravoslavno cerkev, da bi jo vrgli. Slike so pa bile lažlive.

Potem so razširili laž, da je žandar Slovenec št. 929. vdaro Simeona püšpeka. To pa zato, naj dr. Korošca vržejo z vlade. A laž ma kratke noge. Žandara pod gornjim brojom že 4 meseca sploh ne bilo. Potem so kričali, da njim je vlada dala križe razbiti. A dozda nieden razbiti križ nese je pokazao. Na sabornoj cerkvi so sami sovražniki vlade raztrgali zastavo i jo pri spre vodi patriarha Varnave nosili, čeravno je sveti sinod to prepovedao. Zastava je visila z cerkvi, ta nieden žandar ne mogo do nje, vendar naj narod puntajo i vlado vržejo, so zmislili i to laž. Na pitanje upravnika Beograda, što je noso zastavo, neso dali odgovora i pravoslavna cerkev dozda ne pristala na to, da bi se vršila preiskava, što je kriv pri toj manifestaciji.

Jasno nam je z vsega toga, da se tu ne bio pošten boj, zato je potrebno, da poznamo vse okolščine okoli njega, da de naša sodba pravična. Za zasleplene pa molimo, da sprevidijo i popravijo krivico, ki jo delajo kat. cerkvi, svojoj domovini i celomi jugoslovanskomi narodi te, gda laži trosijo okoli.

Možje, dečki!

Minoli so dnevi, gda smo se navdušavali za naše krščanske reči. Ne sme pa minoti navdušenje, nego nas more vsikdar bole gnati, da se ešče bole vtrdim v dobrom. Prišli so novi časi, šteri potrebujemo tudi nove ljudi. Ti novi časi morejo biti vsikdar bole naši katoličanski. Ne smemo biti polovičarje, nego celi možje, celi katoličanci. Ne bojmo se nikoga, samo tistoga, šteri se Boga ne boji — takšemi pa stopimo koražno proti. Zdaj v tej zimskih dnevoj poglednimo malo, če smo resan takši. Če smo dobri katoličanski dečki i moški.

Vnogi so zato, ki šče v nedelo ido k sv. meši, liki pri predgi pa že bole redko ostanejo, da bi se malo povučili v sv. veri. To jim je odveč ali celo protivno. Tudi če što guči proti Cerkvi ali svetim rečem, mirno poslušajo, včasih celo šče kaj cuje povejo. Nemaajo moči takšemi proti povedati. Drugim se pa zato ne dopadne takši guč, nego ne vüpa nika proti povedati, ali pa celo z nasmehevanjom odobrava ali pa dava nasprotniki koražo. Ali pa pravi: „Vej ga pa ne vüpam razžaliti.“ — „Mučati, kda bi morali gučati, je ravno takša falinga, kak pa gučati, gda bi mogli mučati“ (Szécseny). To so ne dobri katoličanci. Takši mi neščemo biti.

Naj bi si naročili krščanske časopise ali knige? Vej pa nemaajo časa, da bi je šteli, ešče menje pa penez, da bi je plačali. Ja vnogi, ki se bijejo po prsaj i povsedi, gde je kaj za dobiti, kričijo, da so katoličanci, drago plačujemo i naročajo veri nasprotne novine. Pa ešče to ne zadosta, jih šče svojim prijatelom posojujejo. Takši škodijo sebi i drugim. Ali ti spadaajo v naše katoličanske vrste? Ne!

Prišeo sam k znanci, ki je mešter i ma tudi preci pola i njemi ponujam naj si naroči Novine i Marijin List: „Vej pa to nemreš od mene želeti, mi dravi, meštija ne nese, pole pa itak vidiš kak je.“ — „Pa ti dónok tak dobro ide meštija, pa tudi indri kaj zaslužiš.“ — „Odpusti, ne mogoče, pa ne mogoče“ i sem šo. Na dvori pa najdem njegovo mater, z očalami na nosi, pa prav nika fest štejo. — „No, mati, ka pa kaj delate?“ — „Gnes mam malo kajta, pa štem, vej v kedni tak človek nemre.“ — „Ka pa tak lepoga štete?“ — „Ja „Domovino“, to ma naš števek naročeno.“ — „Pa Novine?“ — „Vej pa vse nemre meti.“ Pa pravijo, da je te človek „naš katoliški človek!“

Jezuš Kristuš je zbrao dvanajst apoštolov, da bi predgali i včili Jezušov navuk, ino k tem je šče zbrao 72 vučenikov i te vse poslaao v tiste kraje, kam je sam ščeao priti, oni so šli pred njim. Tudi nas katoličanski možki i dečki vabi Jezuš, da bi bili med 72 vučeniki, da bi na vse kraje zanesli lepe pelde katoličanskoga življenja, v vsakši kraj v vsakšo ves, v vsakšo družino. Bodimo vsi apoštolje katoličanske misli.

Pa če ščemo biti drugim apoštolje, moramo biti najprle mi sami trdni v veri, štere se ne smemo bojati pokazati. Moramo biti odločni. Tvoja vera ne sme biti samo v tvojem srci, nego javna, da jo vsi vidijo. Mora pa biti tudi trdna, močna. Ne smemo biti kak vetrnica, ali klepotec, da kakšen veter pride, tak se zavrti i se po njem obrača. Nevera hodi javno i brez strahu, zakaj naj bi se zato vera bojala i se skrivala? Ali poznate kakšoga židova, mohamedanca, ki bi se bojao pokazati svoje osvedočenje, svoje misli, ali pa da bi naročao kakše novine, štere proti njim pišejo! Gotovo da ne! Dosta katoličanov je pa tak malo zavedni, tak boječi, da se bojijo pokazati, kak katoličanci i si kúpüjejo za drage peneze čemer za svojo dušo i srečo. Držimo se toga, ka nam Jezuš pravi v sv. Evangeliumi: „Tak naj sveti vaš posvet pred ljudmi, da vidijo vsi vaša dobra dela i častijo vašega Oč, ki je v nebesaj.“ (Mat. 5. 16.) i „što mene spozna pred ljudmi, toga tudi jaz spoznam pred svojim Očom, ki je v nebesaj. Što pa mene zataji pred ljudmi, toga bom tudi jaz zatajo pred Očom, ki je v nebesaj.“ (Mat. 10. 32, 33.)

Na tom mesti si bodemo, če Bog da, večkrat kaj povedali, da bodo tak

Zgodovina v krvavih številkaj.

Zgodovina bojn nas vči, da vsakša bojna zahteva ogromno človečih žrtev, ravnotak tudi napravi ogromno škodo, štera se pozna dosta let i štera v vsakšem pogledi vpliva na življenje narodov. Zato si poglednimo pri tej priliki žrtve i škodo, štere so zahtevale bojne v zadnjih 50 letaj.

V Evropi se je potrošilo leta 1875. okoli 3 milijarde pa pou zlatih koron za bojne potreboče. Ta šuma pa je tak hitro rasla, da je že 1886. Evropa potrošila 4 milijarde pa pou zlatih koron, leta 1902. pa že 8 milijard. Sama nemška država je potrošila leta 1908. edno milijardo 800 milijonov mark za bojno. Zedinjene države Amerike so dale za svojo bojno mornarico leta 1914. okoli 2010 mil. Din. a v leti 1921. pa že okoli 6500 mil. Din. Angleška pa je leta 1914. potrošila 3600 mil., a leta 1921. nikaj ne menje, kak 6300 milijonov. Francuska je samo v tej letaj dala za bojno 3250; spodobno je tudi v drugih vekših državaj. Ali kelko se je pa trošilo v tej zadnjih desetih letaj, zdaj gda vsa Evropa ječi v bolečinaj i trepeče, kak šče nikdar ne v zgodovini. Gde pa je zrakoplovstvo? Leta 1924. je mela Francija 3000 zrakoplovov; porabila je za povekšanje zrakoplovskoga prostora 650 milijonov frankov, Angleška 19 mil. funtov, Italija pa 220 mil. lir. Zedinjene države v Sev. Ameriki so potrošile v leti 1925 za bojno ministrstvo 388 milijonov dolarov, a za bojno mornarico pa 289 mil. dolarov.

V sedemdesetdvema letoma, od dobe casara Napoleona Velkoga, to je od rusko-törške bojne l. 1828. do bursko-angleške bojne 1890—1900. se potrošilo za bojuvanje okoli 200 milijard dinarov, a mrtvih je bilo okoli 3 milijone ljudi. V začetki XX. stoletja smo meli rusko-japonsko bojno, štera je koštala v penezaj 36 milijard, življenje pa je zgubilo na bojišči pou milijona, libijska bojna ma okoli 4 mili-

jarde Din. i 10.000 mrtvih, balkanska bojna leta 1912—13. pa 18 milijard Din. pa 80.000 mrtvih.

Vse te številke so velke, ali vsejedno so proti številkam svetovne bojne male. Poglednimo samo žalostne številke, štere nam povejo smrt ljudi. V svetovnoj bojni je spadnalo 9 milijonov 830.000 vojakov, to bo zagvisno najžalostnejša številka v zgodovini narodov. V francusko-nemškoj bojni leta 1870—71. je spadnalo dnevno 875 ljudi, v svetovnoj bojni pa dnevno nad 6000 vojakov, v toj razliki, da je ona bojna trpela par mesecev, svetovna bojna pa je trpela nad štiri leta. Po raziskavanji i računanjih danskoga vučenjaka, profesora Kristijana Dörig je spadnalo v svetovnoj bojni po poedinih zemljaj vojakov: Anglija 800.000, Francija 1 milj. 400.000, Italija 600.000, Rusija 2 milj. 500.000, Nemčija 2 milj., Avstro-vogrška 1 milj. 500.000 i druge menjše države 1 milj. 30.000.

Ravno te profesor računa število onih, šteri so vmrli na posledicaj bojne, to je zavolo glada, telovnih i duševnih bolečin na 5 milj. 300.000. Če zdaj tem številkam dodamo ešče znižanje rojstev, dobimo, če ne štemo invatide pa nesposobne ljudi za delo, sledeče: Anglija 1 milj. 850.000, Francija 3 milj. 340.000, Italija 2 milj. 280.000, Rusija 3 milj., Nemčija 6 milj. 300.000, Avstro-Vogrška 3 milj. 800.000, menjše države 2 milj. 810.000. Sküpnno število ljudskih žrtev je: 35 milij. 380.000. Vučenjak Dörig je dao toj knigi, v šteroj piše od tej žrtev naslov — ime: „35 milijonov ljudi je zgubila Evropa.“

Te strašne življenjske žrtve pa ta ogromna zgüba i škoda, štero smo vidli v toj bojni, nam jasno kaže pa kriči, da so ravno bojne prvi pa tudi največši vzrok za to bolečino, v šteroj vmira zdajšnja Evropa. Pa tudi te žalostne številke nam naj bodo v opomin, da naj nikdar več bojne nede!

Ka so to narodne menšine.

Narodne menšine zovemo tiste dele kakšega naroda, šteri živejo v takšoj državi, gde je več drugih narodov — tej deli so pa menši, so v menšini. Tak n. pr. v Jugoslaviji živejo tudi Nemci, Vogri, Slovaki i drugi narodi; nekši deo tej narodov pa žive zvün naše države, zato so to v našoj državi narodne menšine. Slovenci pa živejo tudi na Vogrskom, v Avstriji pa v Italiji — oni so pa tam narodne menšine.

Naturna pravica vsakoga naroda je, da slobodno v svojem materinskem jeziki piše, čte, se vči v šolaj, posluša predgo i t. d. Dendenešnji pa vnoge države neščejo pripoznati svojim menšinam tej naturnih pravic, liki njim

zabranjüjejo meti domače šole, novine i t. d. Velki narodje ščejo, naj menši v istoj državi zatajijo svoj jezik pa svoj narod. Vsakši pošten človek pa se svojega drži, zato se narodje v tujinski državaj branijo proti sili i krivici. Posebno po svetovnoj bojni je dosta narodnih menšin nastanolo. Zastopnicje vsej menšin se zbiraajo vsakše leto na kongresaj, gde vsemi sveti nazvestijo krivice, štere se godijo v ništernih državaj menšinam. Dale si pa gučijo, kak bi se spravile vsem narodnim menšinam vse pravice.

Tudi mi Slovenci v našoj krajini smo bili narodna menšina v vogrskoj državi, gde je bilo itak več drugih narodov kak Vogrov.

Domača i svetovna politika.

Na bojnih frontaj v Španiji i Kitajskoj. General Franco je dobo v svojo oblast mesti Gijon i Oviedo i tak postao gospodar Asturije. Svoje čete šče zdaj postaviti na madridsko i katalonsko fronto. Franko ma zdaj v svojoj oblasti dve tretini Španije. Ali konca bojne ešče nede, zavolo neednosti evropskih velesil, kak Italije i Nemčije. — Tudi Japonci na Kitajskom zasedajo vzhodne pokrajine, iz šterih nameravajo vstanoviti samostojno državo Mongokuo. Kitajci se močno, ali malo uspešno borijo. Ešče komaj zdaj dobivajo Kitajci vjačenje iz notrašnjosti dežele. Kitajci stavljajo veliko vüpanje na konferenco v Brüsselji i Belgiji, na šteroj si bodejo državniki pogučavali o toj bojni i njenih vzrokaj.

Mednarodna konferenca v Brüsli i Kitajskoj. 30. oktobra so se sestali v Brüsli zastopniki držav — podpisnic washigtonske pogodbe i ešče Italije i Rusije. Kitajska je stavila na konferenco, ki naj razčisti položaj na dalnom vzhodi, več pogojov.

naše misli vsigdar bole javne, da se tak pripravimo, na nove boje, ki nas čakajo. Posebno pa, da si vtrdim svoje katoličansko osvedočenje. Ščemo biti celi katoličanci.

Ravenski Ferko.

Prva državna sadna razstava od 23. oktobra v Maribori i mi.

Gvüšno de naše čitatele zanimalo, kak se je naša krajina vdeležila na velkoj sadnoj razstavi v Maribori, kama je pripelano izbrano sadje ne samo iz Slovenije, nego iz cele države; pa tudi priprave za uspešno gojitev i predelavo sada.

Razstavleno je na dvema krajoma; v dvorani Union i v dvorani Zadrüžne gospodarske banke pa na obeh dvoriščaj. Kre velke cesti kažeta dva velkiva stebra, da je tü v bližini nekaj posebnoga; vmes potegnjeni napis to jasno pove: „Obiščite sadno razstavo in sadni sejem.“ — Pri vhodi v Union pa še v noči močna rudeča žarnica razsvetljuje bele čerke na zelenom ozadji v znamenje, da „zelena Štajerska“ dala največ i najlepši pridelek.

No, nas pač zanima, kak je naša krajina zastopana. Na dvema krajoma smo zastopani; v bankinöj dvorani s sledečimi vrstami, ki so lepo zbrane na ednom mesti:

Londonski pepina, jonathan, rdeča zvezdnata (Perl-) reneta, batulenka, rmeni belle fleur, zlatorumena reneta i. i. ll. vrst, krivopecelj, šampanjska reneta, damasonka, tirolski mašanekar, Kanadka, krivopecelj, Bleuheimska reneta, navadni mašanekar, pogačar, bobovec, passamaner, rdeči šetincec („devičnik“), „rakičanska“ (sic!), remenična (Luikenovo jabolko), Baumanova reneta.

Razstavili so pa sledeči: Drakler Mihael, Gerlinci, Ficko Vendel, Večeslavci, Šavel Rudolf, Püconci, Kerec Ivan, Gerlinci, Čerpnjak Franc, Gerlinci, podružnica SVD Püconci, Koglot Ivan, Kruplinik, Büček Karol, Serdica, Štivan Štefan, Püconci, podružnica SVD G. Lendava (Grad).

Na Unionskom dvorišči „na sejmu“ pa so razstavljena istotak naša žuta i rdečkasta jabuka, že na gledanje lepa i zapeliva, pod imenom „Prekurske sadjarske podružnice“.

Obisk razstave je ogrömen; največ prihaja sezna šolske mladine pod vodstvom svojih vzgojitelov i vučitelov; pa tudi ovači vidiš vedno prihajati i odhajati skupine i posameznike vseh stanov.

Naj oprostijo strokovnjaki, da je nestrokovnjak, ki to piše, ne razvrsto sadnih sort po njihovej vrednosti i razstavlajcov po njihovej odličnosti.

LJUBLJANSKA UNIVERZA DOBI DVA MILIJONA.

Prosvetni minister je dao na razpolaga dva milijona, da s temi penezami zgradi novi kemični institut na ljubljanskoj univerzi, šteri je bio že tak jako potreben.

so bili najvakiši komunistični voditelji. Kak vzroke smrtnih obsodb navajajo protirevolucionarno agitacijo, vohunství, štrajk i rovarjenje proti državi. Do 7. novembra bo prvo čiščenje končano i bo Stalin obhajao 20 letnico sovjetske revolucije v velkoj paradi v Lenengardi i Moskvi i drugih mestaj. Parade bodo vojaškoga značaja. Kam bode Stalin Rusijo vodo po volitvaj, bode naskori razvidno.

Tudi Arabci se zdigavlejo. V svetöj deželi se pripravljajo nemiri, najpre Arabci se upirajo angleškim načrtom o delitvi Palestine. Arabci se ne bojijo podvojene angleške sile. Arabski voditeo je zbežao iz Palestine i zdaj vodi upor iz Sirije. Vzrok upora Arabcov je, da bi si združili arabski svet i se oslobodili angleškoga i francuska jarma. Arabci ščejo samostojno Arabijo pod vodstvom Ibu Sand-a, šteri ma stike z arabskimi knezi Iraka, Jordanije i z afriškimi arabskimi plemeni.

25 letnica bitke pri Kumano-vom. 25. oktobra 1912. so se Srbi sprijeli s Türki, s svojim starim sovražnikom Törkom. Bitka je trajala eden den i eno noč. Junaški šrbski vojaki so premagali močnejšo türsko vojsko i tak dobili v svojo oblast vso Južno Srbijo. Proslava se je vršila v Skopli, na njej je govorio tudi bojni minister.

SLOVENSKA KRAJINA.

Na podporo Novin sta darovala N. Beltinci, 20 Din., Šohar Karol, Dolič, iz Francije 10 Din. Bog povrni!

Na sirotišnico Deteta Marijke v Turnišči sta darovala g. župan Litrop Štefan, 100 Din., njegova gospa, Bara, pa 8 metrov platna. Naj njima povrne Detece Marijka. — Sirotišnica.

Poslovala se je od svojih prijateljic v Franciji i prišla domo v Bratonce Škafarova Getica. Bila je

Varujmo svoje starine!

Pred štirinajstimi dnevi je imelo svoj letni občni zbor v Soboti „Prekmursko muzejsko društvo“. Namen tega društva je, kak je že večkrat bilo pisano, da zbira vse naše starine, da skrbi za njihovo obvarvanje i da širi med nami razumevanje i zanimanje za vso našo preminjenost, našo kulturno vrednost.

Ar do zdaj Muzejsko društvo ešče na žalost nema svojega kota, zato se že nabrane starine nemrejo zbrati na ednom kraju, nove pa se ne nabirajo. Potrebno je zato dvojce: ob prvem, da dobi Muzejsko društvo kem prle svoje prostore, ob drugem pa, da ne vničujemo doma svojih starin. Počakajmo, da bo dana prilika, da se v Soboti zbere vse, ka je pomembno za naše življenje i našo preminjenost. Zato varujmo vse stare, v našem narečju pisane knige i rokopise; varujmo stare listine (papire), pisane v kakšemkoli jeziki i varujmo vse najdbe: kamne, lončeno posodo, peneze i. t. d., ka se je našlo gdekoli pri kakšem izkopavanju. Varujmo stare domače predmete, orodje i posebno, ka je domá napravljeno.

Pa tudi spoznavajmo svoje starine i svoje duševne vrédnosti! Več kak čudno je na priliko to, da šolani človek ne pozna znamenitosti domače vesnice n. pr. cerkvi i. t. d. Žela vsakoga dijaka bi morala biti, da spozna vse, ka je v njegovej rojstnoj vési i fari znamenitoga: zidine, slike, znameniti možje i. t. d. Pa to spoznavanje i zanimanje se naj razširi na sosedne kraje i vso Slovensko krajino. Trbè četi naše stare knige, posebno kalendare, gde je dosta naše zgodovine i našega duševnoga žitka. Takši izobraženec bo tudi sam skrbo, da bo nabirao naše stare knige i druge predmete i tak pripomore, da se obvarjejo naše znamenitosti késnim odvétkom. Skrbo bo tudi, da spoznajo vse to i drugi: kazao i razlago jim bo, navdušavao je.

Na vse, ka smo v duševnom pogledi v našoj krajini velkoga stvorili, moramo biti tudi ponosni i zednim moramo vse to tudi ljubiti, spoštovati. Iz ljubéznosti do najbližnjega nam bo zrasla ljubéznost do vsega slovenskoga duševnoga življenja i bogastva, do knige i do vsakovrstne umetnosti. Brez té ljubéznosti pa nega istinsko plemenitoga izobraženega človeka. Što narod lubi, mora lubiti i poznati tudi njegovo delo!

edna zvúnrednih slovenskih deklin v tújini, dobra, prijazna, ki je znala v najtežavejših dnevaj najti pot do Boga. Njena miloba i vlúdnost je vsakoga osvojila, i je bila vzor katoličanske slovenske deklin. Globoko verna, požrtvuvalno delavna i goreča za rešenje dúš, ar nam je vsako leto poskrbela izseljencom slovenskoga dúhovnika, da smo v domačem jeziki mogli opraviti svoje verske dúžnosti. Visoko jo je poštvávo zavolo njenoga vrloga značaja v Mouchin ne samo njeni gospodar, nego poštvávo so jo daleč na okoli vnoji. — Mi izseljenci njej želemo zdravje i zadovolnost v rojstnoj hiši, kama so jo domači zlasti mati, z veseljem pričakovali. Toplo pozdravljena od delavke H. M. na Belgijjskoj meji.

V samostan je stopila naša vrla naročnica, širitelica i gorečnica za versko prenovljenje naših delavcov v Franciji Farkaš Anica iz Strehovec. Dragi čtevci se spominajte njenih gorečih pisem, v šterih je odkrivala, kakši dúh gori v njenom srci, gde je zvala naše delavce v Tigy k spovedi i kak se je zahvaljvala za vsikdar obilnejšo vdeležbo. Bog njej je gorečnost plačao s tem, da jo je pozvao v družbo sv. Vincencija Pav. k usmiljenkam. Molimo za njo, da ostane stanovitna i dosegne svoj namen, ki ga tak vroče žele, da postane misi-jonarka med pogani.

Rosimo pomoči. Vnogi naši delavci so se vrnoli domo z Nemčije. Tam so si kúpili neštérni bicikline, ar peški neso mogli pravočasno priti domo. Slabo so služili, dosta potrošili i jedino ka bi njim moglo hasniti, je prevozo sredstvo, biciklin, šteroga so si kúpili. A od toga se pa zahteva visoka carina. Tú bi prosili g. narodne poslance i gospode pri finančnoj službi, naj idejo tem siromakom na pomoč, da če se njim že ne more odpustiti carina, naj se njim ta po kakšem paragrafi znatno zniža.

Našim izseljencom v Severnoj Franciji se naznanja, da lejko opravijo sveto spoved v slovenskom jeziki v Mouchini, Nord France. Do 15. novembra naj se javijo pri Hajdinjak Mariji, Mrs. Oeuguet Deraubai, Kultivateur, a Mouchin, par Nomain, Nord. Spovedavanje bo pred Božičom i to v mestu Elerchies.

Dari za spomenike M. Kúzmíči pa dr. Fr. Ivanocyji. Poleg že objavljenih so ešče darivali v dinaraj gg.: dr. Franc Klar, narodni poslanec v Lendavi 200; Občinska hranilnica v Soboti 100; Faflik Alojz, hotelir v Soboti 50; Ponebšek Janko notar v Soboti 50; dr. Danilo Lipnjak, okr. zdravnik Lendavi 30; Župnijski urad v Beltincih 30; dr. Šumenjak Slavko, starešina sodišča v Soboti 30; ing. R. Župančič v Soboti 20; ing. Maček, upravit. velepos. v Beltincih 20; M. Portl, upr. pošte v Beltincih 20; Župnijski urad Velika Polana 10. Vsem lepa hvala. Imena bodočih darovnikov bodo sledila.

z vsemi dobrimi in slabimi atributi. Med dobre štejem njih nečloveško pridnost in vztrajnost. Zunanost in nastop pa delajo dojem pariye — kar je v čistem kontrastu z židem Madjarem — ki nimà niti sence vztrajnosti — zato pa elegantni in fini nastop. Židje z Morave niso nič manj bodri kot hanaški kmečki sinovi. — Žid ima nekaj lastnosti ki so uzrok, da se je ohranil od praveka sem in preživel vse kalamitete narodov. — En žid prirodoslovec trdi, da se židje prilagodijo celo s telesno velikostjo narodu med katerim živé. — Tudi ruskih študentov ni manjkalo na fakulteti — ampak, če postanem kdaj utemeljitelj kakšne prav altruistične religije, naročim si za apostole Ruse, organizacijo svoje cerkve pa ne poverim njim, za to si najame Bató. — Orientalke — studentke so nekoliko lene — in hočejo veljati za več kot treba. Proletarske židinke se imenujejo Sara in Rebeka, hčere tovarnikov pa Lilly in Else. — Ruske izraelitnje imajo nazore in ambicije zgornjih „desettisoč“. V praktiku so mi zagodile „muje tak ugodno“, tako samo po sebi razumljivo, kakor to reče gospod general frajtarju.

Važna kniga. Izišla je kniga pokojnoga profesora ljubljanskoga vseučilišča dr. Ivana Prijatelja „Borba za samobitnost slovenskega jezika“, cena 60 din. Što želé lepo knigo naročiti, se lejko obrné tudi na uredništvo Novin. Potrebna je društvo i izobražencom.

Krajevni leksikon dravske banovine je izišeo. V njem so vsi podatki za vsako občino: zgodovina, gospodarstvo, znamenitosti itd. Več drúgoč.

Posebna komisija iz „Blatonec“ je obiskala v zadnjem časi veliko občino Sóboto i si ogledala njene znamenite naprave. Neštérni Sobočanci so se najpre začnoli potegúvati za to, da bi se starodavna Sóbota preimenovala v „Blatonce“. — Te „patent“ komisija iz Blatonec je totí pripoznala, da je v Soboti zadosta vodé bilo, štera bi to „prekrstitev“ podprla, vendar pa se zavolo pomena Sobote zaednok ešče toj želi nemre zadovoliti. Pač pa je blatonska komisija izjavila, da odlikuje občino Kúpsinci z medaljov „vodotok 1. stopnje“, uredništvo sobočkoga dnevnika „Mürsko — ledavsko blato“ pa z redom „obmetavanje z blatom II. razreda“. Čestitamo!

Pazite! Zadnja železnička nesreča v Soboti nas znova opomina, da bojmo pazlivi pri prehodu na železničkoj progi od Sobote do Müre, gde nega zapornic. Večkrat vidimo i čujemo, kak nepazljivo se što pela ali ide ravno pred vlakom prek proge — vidi vlak, pa le požené krave, ki se samé stavljajo. Dobro bi bilo tudi posekati drevje, ki na mestaj zakrivle pogled na približavajoči se vlak pred prehodom. Zató: pazimo!

D. Bistrica. Kreslin Marka, mlinara, gda se je ponoči mirno vračao iz krčme domo, je nekaj z zamotaním obrazom po šinjeki i plečaj tak zmlato, da je postao za en čas delanezmožen. Njegov neprijateo, z šterim je šo domo, je tudi dobo menše vdarce. Húdobnoga napadalca ne so mogli ešče izslediti.

Na misijon g. Kereca v Junanfi na Kitajskom so v Frankaj darivali sledeči: Paučič Jožef i Marica Tigy, v zahvalo Mariji Pomočnici

PO DOMOVINI.

Strašen spadaj s tórma. V Golobincaj so trije delavci popravljali tóren nekše cerkvi. Naednok se samo podere oder pod njimi i vsi trije so se hitro prijeli za vože. Visili so na voži i kričali na pomoč, liki težko je bilo včasi priti na pomoč, ar tak du-gih lestvice je ne bilo. Pri tom se pa ešče zgodi, da je ednomi od tej trej delavcov spadno hamer na glavo i tak je delavec nezavesten spadno 35 m globoko na trdo zemlo. Bio je ešče pri življenji, gda so ga pa spravili v bolnico, je tam naskori vmro. Ostaliya dva so z največšoj težkočoj rešili i spravili na zemlo.

Ženska v 25 m. globokom stúdenci. V Slovenskoj Bistrici se pripeto žalosten slučaj. Najpre pred dobrim tjeđnom se je nekšoj ženski

za posluhnjeno molitev 100, Amelot Maurice, gospodar naše izseljenke, Farkaš Anice, 50, Farkaš Magdica, Sully, v zahvalo sv. Treziki Deteta Jezusa i sv. Antoni za posluhnjeno prošnjo, 15, i Slovenci 12. septembra zbrani v Tigy na sestanki 20 frankov. Skúпно 185 frankov. Sprejeli smo potom banke Baruch 284 Din. 40 par, šteri penez nam je poslala Farkaš Anica iz Tigy, mi smo ga pa taki poslali na Salezijanski inspektorat v Ljubljano — Rakovnik, da ga pošle g. Kereci. Prav lepa hvala darovnikom i nabirateljci za te lepi namen.

Staršom mladih izseljencov v Franciji. V mestu Sully-sur Loire je edna krčma, v šteroj je vsako nedelo igra, muzika. Krčmo napuni naša mladina z Goričkoga i nekaj z Ravenskoga, so po večini evangeličanci, pa tudi katoličanci. Šče pred krčmov se jih teliko zbere, da človek komaj najde pot skoz njih. Francozi že dobro poznajo to lumpajočo mladino i jo obsojajo tembole, ar jo biciklin večer že ne drži, ga mora na autobus naložiti i se tak pelati domo z žmetnov glavov. Žalostno.

Beltinci. Naš „Fantovski odsek“ ma v nedelo 7. novembra pred večernicov telovadbo, po večernici pa sestank. Dečki, pridite v kem večkem številu! Pokažite, da ste neustrašeni vitezi za vero, dom i krala!

Martinje. Naših listov naročnik Kozar Štefan se je odselio k dobromi Jezusu v večnost. On je mi naj bó plačilo.

Žižki. Kukorišče je premetavao Vuk Matjaš, naročnik naših listov i pri tom tak nesrečno spadno, da si je zlomo hrbtenico i v kratkom zatem mro. Dober Jezus njemi je šče toľko čase dao, ka se je lejko spovedao. Naj v Bogi počiva.

Novine so narasle meseca oktobra za 48 komadov, odpadnoli je 8 komadov, čisti narastek 40 komadov. Toplo se zahvalimo božima slušabnikoma Antoni Martini Slomšeki i Frideriki Baragi za pomoč i prosimo sladko Srce Jezusovo naj po prošnji sv. Cirila i Metoda njima da čast ol-tara, njeva pa naj z svojim dúhom napunita slovenski narod, naše liste i je razširita.

zmešalo i tak je pobegnola od domače hiše i prišla do nekšega stúdenca i je v njega skočila. Komaj za par dni so jo našli v stúdenci i jo potegnoli iz njega.

V Kragujevci v Srbiji spopad med pristavši JRZ i združenov opozicijov. Pred tednom je imela v Kragujevci svoje zborovanje združena opozicija. Na tom zborovanji je prišlo do strelanja med pristaši vlade JRZ i združenov opozicijov. Pri spopadi je bio eden mrtev i več ranjenih.

Ljubljana dobi spomenik Vi-teškomi krali Ujediniteli. Kak se čuje, bodejo v najkračšem časi začnoli graditi v Ljubljani spomenik pokojnoma krali Aleksandri. Načrte za spomenik je napravo slovenski umetnik univ. prof. Plečnik.

Iz „Nar. Listy“

Kaže se že agonija žive prirode. Listje odpada, kamenita tla mestnih ulic jim ne odpro groba vrata. — V institutih visokih šol pa je spomlad. — Prišli kmečki sinovi so, jasneja značaja, veseli, pristérni. Nosiyo v sebi še čisto dúšo našega podeželja, niso pospolnjeni kot zvečine velkomeščani. Na kmetih se ponašajo kaj so snedli in popili, v mestu so veljavnejše aventure s frauncimri — z ženskami — Velkomestna kultura je prekoreninjena z sexualiteto; morebiti zato ker prebavlja želodec v slabem zraku, živce pa bičajo narkotika in babilonska gonja. Kako naj rečem kot literarna erotomanija spríčo knjižnih izložb, kjer logaritmične tabele obkroža množestvo podob sramotnih babur.

Slovaški študenti so posebna sorta — mnogi pričakujejo da jim v Pragi prizadenemo krivice in žalitev — po nekaj mesecih se v njih slovanskih srcih odtaja umetni led, narasli v političnih frigidérjih. Češki, polski in madjarski žid, to so trije narodi večje razlike kot žid in arijec. Polski žid ima mentaliteto človeka preziranega,

Kar se tiče talenta študentov v kikljah, moremo se zadovoljiti samo s cenitvijo, tu ni nobenega absolutnega kriterija. Poznal sem žene tako vedatorsko talentirane, da ni bilo razlike z možom. Šlo bi se za statistiko, ali ne vem kdo naj bi jo sestavil, kje vzel merilo. Končno, za običajen študijcin in običajne funkcije inteligence ni treba genialitete — zato ni braniti študija žensk na visokih šolah, tudi če bi se dalo pokazati, da si genialiteta nepre-več dopada v onduliranih glavcah.

O politiziranju in neskončnem društvovanju študentov imam nazore predpotopne. Čas učenja je življenski provizorij namenjen pridobitvi znanja. Starejši možgani imajo razsodnost, nemarajo pa več sesat znanost kakor goba. Svoj čas se je reklo: ars longa — vita brevis — dandanes se je ars grozno povečala, življenje pa ne. Znanstvenospoznanje narašča z vsakim dnem ter se da slediti samo z veliko intenziteto. Mladost se prekučuje v ekstremih in viha nos ob navadnih poteh. Življenje ga žvižga na extreme in se vleče lepo naravnost po izhojenih cestah. Zato mi je pusto ime štu-

denta, katerega ime se bere v časopisih večkrat, kot imena gospodov ministrov.

Kar se tiče nadarjenosti, mislim, da ste dve sorti tega božjega daru — nadarjenost velike kapacitete in nadarjenost velike potencijalne napetosti. Obdarjeni s prvo, store velika dejanja z svojo vztrajnostjo, rešujejo probleme s pridnostjo mravelj. Ti so povsod priznani, vsem dragi kot izdatni delavci, kajti njih aktiviteta imponira. So to znanstveni Bat'ovci, ljudje zdravih, jeklenih živcev.

Drugi so pa nevrasteniki, vobče več ali manj psihopati. Njih duševna energija je občasna. Stadiju depresije sledi skoro blazni elan. Napetost možgan doseže velik potencijal, ki pomaga razrešiti težavne gordijske ozle. Te vrste ljudi premore največ rasa latinska. Pasteurju je že v mladem veku otrpnoli pol života. V takem telesu ni več tipičnega normalnega živčevja — ali znanosti je treba obeh vrst nadarjenosti — zato bodi pristopen tudi psihopatom hram vede.

Po feljtonu Prof. Dr. I. Korinek-a v N. L. 6. oktobra 1935.

NEDELA

po risalaj dvajseta i petá.

Evangelij (Mataj 8.) Tisti čas pravo je Jezus vnožini priložil eto: Spodobno je včinjeno Kraljestvo nebesko k človeki, ki je posejal dobro semen v svojo njivo. Gđa bi pa spali ljudje, prišlo je neprijateo njegov, i posejal je kokol med pšenico. i odislo je. Gđa je pa zrasla trava, i sad prinesla; teda se je skazao i kokol. Pristopivši pa slugi hižnoga Gospodara, pravili so njemu: Gospodne, ne li si dobro semen posejo v tvojo njivo? odket tak ma kokol? I veli njim: neprijateo človek je to včino. Slugi so pa pravili njemu: Ščeš, da idemo, i vō ga pobereimo? I veli: ne; naj kak, poberajoči kokol, ne poskubete vō žnjim navkūpe i pšenico. Nehajte obe rasti do žetve; i v vremen i žetve povem žnjecom: poberte obprvim kokol, i zvežite ga v snopje, na požnjag, pšenico pa spravte v moj škegen.

Razgled po katoličanskem sveti Okrožnica Pija XI. „Divini Redemptoris“ o brezbožnem komunizmu.

Delati mora torej najprej na to, da kar najskrbneje vzgoji svoje člane in jih izvežba za borbo za Boga. Taki vzgoji in izobrazbi članov, ki je, če kdaj, dandanes nad vse potrebna in nujna, in ki mora biti podlaga vsemu življenjskemu socialnemu delu in se mora zato izvršiti pred njim, bodo izvrstno služili studijski krožki, potem tedenski socialni tečaji, redna predavanja, končno raznovrstne druge prireditve, ki naj pokažejo, kako bi bilo mogoče po krščanskih načelih najbolje rešiti gospodarska i socialna vprašanja naše dobe.

65. Tako vzgojeni borci Katoliške akcije bodo brez dvoma svojim tovarišem pri delu prvi apostoli, duhovnikom pa pomočniki, ki se bodo neutrudno prizadevali širiti luč resnice in pomagati v tolikeri in tolikšni telesni in duševni bedi tudi tam, kjer duhovnikovo pomoč dostikrat zavračajo, ker imajo zoper nje razne nepremišljene predsodke ali pa so se versko tako zelo zanemarili. Na ta način bodo pod vodstvom izkušenih in večjih duhovnikov pogumno in velikodušno sodelovali, da se delavstvu versko pomaga, kar tako želimo, ker smo prepričani, da je ta način delovanja najboljše sredstvo, ki je mogoče z njim delavce, Naše ljube sinove, odvrniti od komunizma.

66. Poleg tega delovanja, ki meri bolj na posameznike in je dostikrat skrito, vendar vedno koristno in težavno, je naloga katoliške akcije še ta, da z govori in s tiskom javno širi socialne nauke rimskih papežev o krščanski obnovi družabnega reda.

Pomožne organizacije. 67. Ob Katoliški akciji se zbirajo čete raznih organizacij, ki smo jih sami že imenovali „pomožne“. Tudi te organizacije po očetovsko kličemo, da se na odličan način udeležujejo dela, ki o njem govorimo in ki je v naši dobi tolikšnega pomena, kolikršnega le more biti kako delo.

Stanovska društva. 68. Obračamo se na stanovska društva, na društva mož in žen, na društva delavcev, kmetov, inženjerjev, zdravnikov, gospodarjev, književnikov in drugih, ki imajo enako izobrazbo in se zato naravno družijo v svojih društvi. Takšna društva zmorejo mnogo bodisi glede nove družabne uredbe, kakršno smo si mislili, ko smo pisali okrožnico „Quadragesimo anno“, bodisi glede tega, da se uveljavi Kristusovo kraljevstvo na raznih poljih kulture in dela.

69. Ako radi izpremenjenih gospodarskih in socialnih razmer vladarji smatrajo, da morajo sami s posebnimi zakoni urejati ustanavljanje in vodstvo takih organizacij — razume se, ne da bi zanikali zasebno svobodo in avtoriteto — imajo člani Katoliške akcije, četudi morajo upoštevati te razmere, še vedno nalogo, da rešujejo sobodna vprašanja po smernicah katoliških naukov, kakor tudi, da se radi udeležujejo dela v teh novih organizacijah, da bi jih čim bolj prepojili s krščanskim duhom, ki je počelo prave uredbe držav in vzajemnega, bratovskega sodelovanja državljanov. (Dalje).

OGLEDALO ČASA.

Narod brezi vere. Neki ameriški državnik je na javnom zborovanju povedal o važnosti verouka na šoli sledeče: *Vera je fundametalna rodne veličine. Vera je studenec domovinske lubezni, poštenosti i npravnosti. Zgodovina človeštva dokazuje, da narodi brezi vere ne moro obstati i da je brezboštvo glavni grobokop velikih narodov.* Nam bi se zdajšnje svetovne gospodarske krize ne trbalo bojati, če bi bili verni. Vala tudi za nas i za celi naš slovenski narod!

Fašizem. Znano je, da imenüjemo nesrečno vladanje i politiko v Italiji „fašizem“. V najnovjšem časi pa je fašizem zavladao tudi v Nemčiji i v drugih državah Evrope. Vsa „nacionalistična“ gibanja, ki poznajo samo svoj narod, idejo po poti fašizma. Fašizem pomeni svestvo človeka i bojno nevarnost za vse narode! Bolgar Todorov je nedavno pisao od fašizma v Italiji: fašizem je ne mogeo rešiti Italije pred svetovnov stiskom, štero Italija najhujše čuti. Ostra policijska vlada i cenzura tiska s težavom krotita nemirne množine. Kak fašizem, tak tudi vse diktature (nasilne vlade) mislijo, da bodo mogle z odredbami spremeniti mišljenje ljudstva. Tak v Italiji i v drugih fašističnih državah nega popune slobode, liki jalnost, laž i hūdobija prikrivajo istino!

Slepi vidijo. Ameriški listi so prinesli sliko, ki kaže posebna „očala“, štera je po sedem letnom deli znajšeo neki doktor v New-Jorki. S temi očali morejo slepci, ki majo dva procenta mogočnosti za viditi, gledati v svet. S tem pa nade pomagano tistim, ki so močno slepi.

Šola za neme. Velki siromaki so gluhonemi. Ali dnes že obstojijo posebne šole, edna tudi v Ljubljani, gde se gluhonemi včijo četi, pisati pa — gūcati! Pred 200 leti se je za te siromake nišče ne brigao. Komaj l. 1700. je v Parizi katoličanski duhovnik odpro šolo za vzgojo gluhonemih. Pred bojom je bilo takših šol okoli 400, dece pa 60.000. Zdaj je to število ešče dosta višije. — Ločimo dvoje gluhonemih: edni so takši že po rojstvi, drugi so onemili sledkar.

Pisma naših iz tūjine.

Preč. g. vrednik! Naznanje vam dam, da sem plačala naročnino za Novine drugoga pol leta i vas prosim, da mi pošilate Novine na stari adres i se vam lepo zahvalijem na rednom pošiljanji. Vaš dober krščanski tisk, nas okrepcā v naših slabostaj. Želeimo, da bi nam ešče duga leta segrevao naša hladna srca v toj žalostnoj tūjini. S tem vas najlepše pozdravim z mojiva dvema prijateljicama vred, prečastiti duhovnik i celo gračko faro z duhovniki i svojo rojstno ves.

Ema Bunderla z Matjašovec,
Albina Žokš z Vidonec i jaz
Adela Kerec z Otovec
v kratkom časi, gračka fara, na svidenje.

Pozdrav pošilajo: Poredoš Mihail i žena, Julija, Monic, Francija, iz Ižakovec: Slov. krajini, beltingoj fari z duhovniki njenimi, svojoj familiji, rodbini, sosedom i vredniki Novin, komi želela zdravje i dugo življenje pa Marijino pomoč za pošilanje naših listov v tūjino, štere želela dobiti v nedelo, a pridejo včasi v pondelek. — Baša Štefan i žena Micika, Bagrdan; dobro se njima godi, samo za duhovno življenje je slabo preskrbljeno, ar nega katoličanske cerkve, zato si naročata naše dobre liste. — Pūčko Franc i žena, Julika, Montagnoy, Francija, iz Renkovec: svojim dragim starišam, vsjoj bratji, posebno kanlori v Tūrnišči i preč. g. dekani Jeriči, Bog je naj žive zdrave i vesele i celoj Slov. krajini pa rojstnoj vesi. — Režonja Francika, Riōn, Francija, iz Ižakovec: svojim starišom, bratom, sestram, rodbini, vsem duhovnikom beltinginske fare, uredniki Novin, pa vsem Slovencom v Franciji i Nemčiji; ne more popisati, kak veliko veselje najde v naših listaj, štere redno dobiva; — Dūh Kata, Chermon-Ferrane, Francija, iz Melinec: Slovenskoj krajini, posebno

Takši nesrečniki se rodijo v zakoni med rodbinov pa v toplih krajinah. Dnes se v šolaj včijo vse tisto, ka druga zdrava deca.

Najvišiša železnica v Ameriki. Najvišiša železnica na sveti vozi v državi Peru v Jūžnoj Ameriki 5357 m visiko v goraj.

Proti nebeskim višavam! Nekaj angleških vučenjakov se je napolitilo v Indijo, gde ščejo spleziti na najvišijo goro sveta — Mount Everest (8882 metra). Dozdaj so že vnoji skušali priti na te vrhē, pa so prišli samo do višine 8490 m. Življenje je zgūbilo na tej planinaj že 17 vučenjakov. Takše družbe, ki plezijo na te bregē, nosijo s sebov posebne priprave, s pomočjov, šterih si bodo lejko odihavali v tej ogromnih višinaj.

70 procentov ljudi ne ve četi i pisati v Mehiki. V Mehiki ne ve 70 procentov ljudi pisati i četi, zato so njim pa lejko zavladaali brezverni gospodje, šterim je ne za to, da bi narodi zidali šole i njemu skrbeli za duševen napredek, liki so se spravili nad katoličansko Cerkev. Tak je vsešiom, gde majo v državi oblast brezverne stranke i društva: ne za knige, šole, vseučilišče — liki za vojsko, orožnike i policije pa špijone idejo žmetni milijoni, štere so spravili žūli siromaškoga ljudstva. Izobrazba, znanje i samostojnost, v tom je obramba proti nasilnikom!

Povsed i priprave za bojno. Na 14.000 oficirov i 165.000 mož ščejo povekšati vojsko Amerikanske Združene države.

Vere v Berlini. V glavnom mestu Nemčije je 3 milijone protestantov ali luteranov, ki majo 182 cerkvi. Katoličanov je 400.000, majo pa 72 fari i 233 duhovnikov. Židovov je 172.000, majo 41 molitvarnic.

Kelko fiškališov je v Austriji. Kak v našoj državi, tak je tudi v Austriji dosta fiškališov. V Beči, v glavnom mestu Austrije, šteri ma 1 milijon i 900.000 ljudi, živi 2108 fiškališov, v celoj Austriji pa je 3100. Med njimi je dosta takših, šteri nemrejo živeti.

Pošta.

Poredoš Mihail, Nonic. Naslov spremeni, prosimo naročnino, ka vam moremo doposlati kalendar. Duga je 64 Din. Bourges, Cher. Neka nam je z toga mesta pisala, prosi kalendar pa se ne podpisala. Prosimo jo, da nam naznani svoje ime, štero je pozabila podpisati. Bila je v Paray le Monial, gde se je Srce Jezusovo razodelo, tū prečistila i jako dobro počutila. Kranjec Aleksander, Grossteben. Dozdaj nesmo ešče nikš naročnine dobili od Sv. Sebeščana. Liste mo odsehmo, samo na Ficko Vere ime pošilali. Č. V. Mačkovci. Naslov je popravljen i v knigi i v naslovaj, ne yemo kak nastane ta malenkostna pomota. Varga Steve, Willoughby. Naslov spremeni. Zakaj ste prle ne javili spremembe. Nedelko Marija, Zeumant. Duga je samō 8 Din. To pošli z novov naročninov. Poslano pride na red. Pūčko Franc, Montagnoy. Kalendar pošlemo, mešo opravimo v določen namen, poslano objavimo. Režonja Francika, a Riōn. Hvala za podporo naših listov i za dar na Dom sv. Franciška. Č. s. Ambrozija in Hijacinta, Meudon. Hvala za pismo, naročeno poslali z M. Listom, se zna brezplačno. Obema pozdrave i prošnjo za molitev, ki za vaj tūdi ne izostane. Senica Andrej, Francija. Hvala za pismo. Penez prišo. Novine so nekaki nazaj poslali, gotovo tvoji francoski komunisti. Pozvedi pri komunističnom gospodari i ga na red vzemi. Rene Demange Chepy p. Ste Germani. To je gospodarov naslov. Svoj naslov si pozabo napisati, pošli ga i naročnine keliko premoreš. Lebar Ignac, Anvin. Sv. mešo smo obslužili na Vsesvetcov. Oča so tūdi plačali 48 Din. zato je na l. 1938 plačano na 8 mesecov naprej. Duh Karol, Menil. Domači dozdaj neso poravnali naročnine. Žalig Štefan a Villers le Tilleul. Novine redno pošilamo, ne so prišle nazaj, na pošti pozvedavli, što je jemle doli. Vaux re-

vesi Melinci, svojemi oči, bratom, sestram doma i v tūjini, vsem prijatelom i znancom i uredniki Novin, se zahvali na rednom pošiljanji naših listov. — Pozvek Cecilija, Fresnes, Francija iz Vidonec: globoko se zahvali za pošilanje naših listov, ki so jo gordžali, ka ne opešala, pride domo meseca novembra i srčno pozdravlja gračko faro z duhovniki, rojstno ves Vidonec, svoje domače, poznanke i urednika Novin.

nard, Rhone. Nekaka nam pisala odtce p se ne podpisala, prosimo jo, naj nam naznani svoje ime. Benkovič J. Grand-Bourg. Do novoga leta 18 Din. je naročnina od 1. oktobra. Frumen Ana domači. Vaše Novine so prišle z Francije nazaj, prosimo za njeni novi naslov. Sarjaš Štefana domači, Trnje. Prosimo Vas, prinesite nam vašega naslov v Franciji, ar dva mamo, edne Novine so prišle nazaj. Kustec Štefan, Črensovc. Vaše Tonike Novine so prišle nazaj z Francije prinesite nam njeni novi naslov. Vrečič Frančiške domači, Vidonci. Vaše Novine so prišle z Francije nazaj, pošlite nam njeni novi naslov. Žalig Marije domači, M. Polana. Prinesite nam vaše hčeri novi naslov za Francijo, Novine so prišle nazaj. Godina Ferdinanda domači, D. Bistrica. Vašega Novine so prišle nazaj z pripombov, da je odpotivao, prosimo za njegov novi naslov.

Redni letni občni zbor

Prosjetne zveze v Mariboru v četrtak 11. novembra 1937. v dvorani Zadrūžne gospodarske banke Aleksandrova 6, ob 10 dopoldne. Dnevni red: 1. Otvoritveni govor. 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Poročilo odbora. 4. Poročilo odsekov. 5. Poročilo preglednikov. 6. Volitve. 7. Slučajnosti. Včlanjena društva imajo pravico, da se v smislu § 15 udeležijo po svojih zastopnikih občnega zbora. Vsako društvo pošle po enega zastopnika za vsakih začetkih 50 članov. Ti zastopniki morajo imeti s seboj pismeno pooblastilo društvenega odbora. En zastopnik sme zastopati največ tri društva. Po en glas ima tudi vsak odbornik Prosjetne zveze. — Vsa društva opozarjamo, da še pred občnim zborom poravnajo članarino za leto 1937. — Polovična vožnja na železnici je dovoljena od ministrstva za promet pod štev. 24.150 od 25. X. 1937.

Dr. Josip Hohnjec l. r. Ivan Camplin l. r.
predsednik tajnik

CENE.

Penezi.	Dinarov vala:
Angleški funt	214.54—216.59
Nemška marka	17.40—17.54
Austrijski šiling	8.40
Vogrski pengō	8—8.76
Grčka lira	31.50
Amerikanski dolar	43.80
Holandski goldinar	23—24
Švicarski frank	9—10
Belgijska belga	7.37
Italijanska lira	2.31
Francoski frank	1.40
Češka korona	1.54

Živina. Kg na živo vago v dinaraj: Jūnci debeli 5.50—6.50, poldebili 4.75—5.75, biki za klanje 5.50—6.50, krave za klanje 3—4, plemenske krave 3—3.65, krave za kolbase 2—3.50, telice 5—6.50, teoci 7.50—5, praščici 8.50—9.25, plemenski prasci 5—6 tjeđnov stari 115—140, 7—9 tjeđnov stari 120—150 Din. po falati. Konji 3000—3500 Din.

Zrnje. 100 kg. v dinaraj: pšenica 185 do 190, žito 165—170, oves 110—120, kukurica 120—140, grah 150—220, ječmen 110 do 125, proso 90—110, hajdina 95—115.

Oklic.

Dne 14. decembra 1937 ob devetih bo na licu mesta v Dobrovniku prostovoljna sodna dražba

nepremičnin vl. št. 853 k. o. Dobrovnik, ki obstoji iz parc. št. 242/1 hiše, stavbišča in vrta, last Berden Štefana, Kovač Pavla, Jožefa in Jurija, Feher Rozalije, roj. Kovač in Šabjan Rozalije, roj. Berden, vsi iz Dobrovnika.

Cenilna vrednost: 35.000—Din.

Najmanjši ponudek, oziroma začetna cena, izpod katere se ne bo prodajalo: 17.500—Din.

Varščina: 3.500—Din.

Dražba se je odredila na prostovoljno prošnjo lastnikov in zato ostanejo nedotaknjena vsa bremena, torej tudi vknjižena zastavna pravica upnikov, ne glede na kupnino, ki se s prodajo doseže. Največji ponudek je položi v gotovini pri sreskem sodišču v Dolnji Lendavi in sicer četrtino največjega ponudka v 14 dneh, ostali znesek pa v dveh enakih mesečnih obrokih. prvega najpozneje 1 mesec, drugega pa najkasneje dva meseca po pravomočnosti domika.

Dražbene pogoje vpogleda in vsa natančnejša pojasnila dobi vsakdo v pisarni podpisanega javnega notarja kot sodnega komisarja v Dol. Lendavi v uradnih urah od 8. do 13. in od 15. do 17.

Dol. Lendava, dne 18. okt. 1937.

Dr. Peterlin Makso,
javni notar kot sodni komisar.

Eden dober šujsterski cilinder. mašin na taco je k odaji pri Kous Štefani v Gorici hiš. št. 57. p. Puconci.